

Силабус дисципліни “Хірургія”

1. Загальна інформація	
Назва факультету	Медичний № 1
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Кваліфікація освіти «Магістр медицини» Кваліфікація професійна «Лікар» Форма навчання – денна
Навчальний рік	2022 - 2023
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	Хірургія, ОК 39 https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-hirurgiyi-1/
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	Кафедра хірургії №1, 79010, м. Львів, вул. Некрасова, 4, kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри(контактний e-mail)	Лукавецький Олексій Васильович, доктор медичних наук, професор, kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	Шостий Індивідуальний профільний курс за вибором “Профілактична медицина”
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	11, 12
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Професор, доктор медичних наук Олексій Васильович Лукавецький, kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua Професор, доктор медичних наук Ніна Іванівна Бойко, boyko.surgery@gmail.com Професор, доктор медичних наук Сергій Миколайович Чуклін, chooklin_serge@hotmail.com Професор, доктор медичних наук Юрій Іванович Мазур, jurijmazur@mail.lviv.ua Професор, доктор медичних наук Михайло Петрович Попик, mppopyk@gmail.com Доцент, кандидат медичних наук Тарас Євгенович Баб'як, taras_babyak@yahoo.com Доцент, кандидат медичних наук Тарас Миронович Іванків, ivankiv_taras@bigmir.net Доцент, кандидат медичних наук Яромир Романович Дутка, jaromyr_d@i.ua
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	(-)

Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	проф. Олексій Васильович Лукавецький, kaf surgery 1@meduniv.lviv.ua
Кількість кредитів ECTS	6,0
Кількість годин (лекції/практичні заняття/самостійна робота студентів)	Практичні заняття – 90 год. / самостійна робота – 90 год.
Мова навчання	Українська
Інформація про консультації	Згідно встановленого графіку
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро... (у разі потреби)	Кафедра хірургії №1, ЛНМУ імені Данила Галицького, м. Львів, КНП ЛОР «ЛОКЛ», вул. Некрасова, 4 kaf surgery 1@meduniv.lviv.ua
2. Коротка анотація до курсу	
<p>Робоча навчальна програма з дисципліни “Хірургія” для студентів 6-ого курсу медичного факультету № 1 за спеціальністю 222 “Медицина” (індивідуальний курс за вибором “Профілактична медицина”) опрацьована на основі типової навчальної програми з дисципліни “Хірургія” для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації, яка складена з врахуванням наскрізної типової програми з дисципліни “Хірургія” напрямку підготовки 222 “Медицина”. На шостому курсі для студентів медичного факультету передбачається вивчення розділу хірургії – “Симптоми та синдроми в хірургії”.</p> <p>Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: практичні заняття, самостійна робота студентів (СРС), в організації якої значну роль мають консультації викладачів.</p> <p>Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу підрозділів. Практичні заняття передбачають курацію хворих, обстеження хворих з хірургічною патологією, дослідження функціонального стану життєво важливих органів і систем органів пацієнтів, практичне застосування хірургічних методів діагностики та лікування, вирішення клінічних ситуаційних задач і тестів, оволодіння елементами лікарської техніки на хворих та муляжах, оволодіння навичками оперативної техніки під час оперативних втручань та роботу в перев’язувальній.</p> <p>Практичне заняття проводять у вигляді клінічних розборів хворих безпосередньо “біля ліжка”, у перев’язувальній, операційній, діагностичних кабінетах малими групами студентів (4-6 осіб). Обговорення результатів обстеження хворого, групою (підгрупою) студентів проводиться під керівництвом викладача щодо правильності встановленого діагнозу, обсягу призначеного обстеження, вибору лікувальної тактики та ін. Обов’язкове ведення студентами щоденника у режимі “робочого зошита” з фіксацією сформульованих діагнозів, планів обстеження та лікування хворого, виконаних маніпуляцій. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Рівень підготовки студентів визначається за відповідями на контрольні запитання, тестовим контролем знань, при розв’язуванні клінічних ситуаційних задач, оцінці та трактуванні результатів клініко-лабораторних та інструментальних обстежень, контролем оволодіння практичними навичками та елементами лікарської техніки під час курації хворого.</p>	
3. Мета і цілі курсу	
<p>1. Мета вивчення хірургії – засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології в межах, які відповідають підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності.</p> <p>2. Цілі навчання</p> <ul style="list-style-type: none"> - Визначити найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб. - Визначити основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних 	

захворювань.

- Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах у клініці хірургічних хвороб.
- Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Скласти план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Визначати тактику ведення (принципи операційних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
- Проводити диференційну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Визначати план консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.
- Демонструвати вміння ведення медичної документації в клініці хірургічних хвороб.
- Діагностувати ускладнені та атипові форми найбільш поширених хірургічних захворювань.
- Надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб та виконувати невідкладні хірургічні маніпуляції та операції.
- Планувати схему обстеження конкретного хворого в залежності від особливостей клінічного перебігу захворювання.
- Проводити диференційну діагностику найбільш поширених хірургічних захворювань в екстреній та плановій хірургії.

Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Загальні компетентності

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності

1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги
10. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів
11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
12. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
13. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
14. Здатність до проведення експертизи працездатності.
15. Здатність до ведення медичної документації.
16. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації.
17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
19. Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

4. Пререквізити курсу

Для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни «Хірургія» обов'язковим є отримання знань з таких дисциплін: нормальна анатомія, нормальна фізіологія, біохімія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, фармакологія, рентгенологія і радіологія, загальна хірургія, внутрішня медицина, анестезіологія і реаніматологія.

5. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн-знання, Ум-уміння, К-компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	<i>Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання.</i>	Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти

Зн – 1, Ум – 1, К – 1, АВ – 1	Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя, проводити та оцінювати результати фізикального обстеження.	ПРН 1
Зн – 2, Ум – 2, К – 2, АВ – 2	Оцінювати інформацію щодо діагнозу, застосовуючи стандартну процедуру на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.	ПРН 2
Зн – 3, Ум – 3, К – 3, АВ – 3	Виділяти провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання. Призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого. Здійснювати диференціальну діагностику захворювань. Встановлювати попередній та клінічний діагноз.	ПРН 3
Зн – 4, Ум – 4, К – 4, АВ – 4	Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання.	ПРН 4
Зн – 5, Ум – 5, К – 5, АВ – 5	Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання.	ПРН 5
Зн – 6, Ум – 6, К – 6, АВ – 6	Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання.	ПРН 6
Зн – 7, Ум – 7, К – 7, АВ – 7	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану.	ПРН 7
Зн – 8, Ум – 8, К – 8, АВ – 8	Надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.	ПРН 8
Зн – 9, Ум – 9, К – 9, АВ – 9	Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.	ПРН 9
Зн – 11, Ум – 11, К – 11, АВ – 11	Виконувати медичні маніпуляції.	ПРН 11
Зн – 12, Ум – 12, К – 12, АВ – 12	Формувати серед закріпленого контингенту населення диспансерні групи хворих; групи здорових людей, що підлягають диспансерному нагляду. Здійснювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню. Здійснювати систему заходів первинної профілактики в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню. Організовувати проведення серед закріпленого контингенту населення заходів вторинної та третинної профілактики.	ПРН 12
Зн – 15, Ум – 15, К – 15, АВ – 15	Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів.	ПРН 15
Зн – 16, Ум – 16, К – 16, АВ – 16	Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення.	ПРН 16

Зн – 17, Ум – 17, К – 17, АВ – 17	Проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань; оцінювати показники захворюваності, інтегральні показники здоров'я; виявляти фактори ризику виникнення та перебігу захворювань; формувати групи ризику населення. Визначати джерело та/або місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу; отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела; обробляти та проаналізувати отриману інформацію.	ПРН 17
Зн – 18, Ум – 18, К – 18, АВ – 18	Визначати негативні фактори навколишнього середовища; аналізувати стан здоров'я певного контингенту; визначати наявність зв'язку між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту; розробляти профілактичні заходи на підставі даних про зв'язок між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту. Здійснювати аналіз захворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику. Проводити оцінку впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.	ПРН 18
Зн – 19, Ум – 19, К – 19, АВ – 19	Досліджувати обсяги та результативність діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я; виявляти дефекти діяльності та причин їх формування. Проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини; розробляти та використовувати локальні протоколи надання медичної допомоги. Проводити контроль якості медичного обслуговування; визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги. Оцінювати собівартість медичних послуг; обґрунтовувати вибір адекватного методу фінансування (оплати) та вибір раціональних форм організації надання медичних послуг. Застосовувати методи економічного аналізу при виборі методів діагностики, профілактики, лікування, реабілітації.	ПРН 19
Зн – 20, Ум – 20, К – 20, АВ – 20	Організовувати роботу медичного персоналу; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами, організаціями та установами; застосовувати інструменти просування медичних послуг.	ПРН 20
Зн – 21, Ум – 21, К – 21, АВ – 21	Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності.	ПРН 21

Зн – 22, Ум – 22, К – 22, АВ – 22	Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.	ПРН 22
Зн – 23, Ум – 23, К – 23, АВ – 23	Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень.	ПРН 23
Зн – 24, Ум – 24, К – 24, АВ – 24	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 24
Зн – 25, Ум – 25, К – 25, АВ – 25	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	ПРН 25

6. Формат і обсяг курсу

Формат курсу (вказіть очний, або заочний)	<i>очний</i>	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
лекції	-	
практичні	90	
семінари	-	
самостійні	90	

7. Тематика та зміст курсу

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
П-1 (практичне заняття 1)	Історія хірургії України. Організація хірургічної допомоги в Україні. Етика та деонтологія в хірургії. Нові технології в хірургії. Сучасні методи діагностики та лікування. Принципи трансплантології, клінічні прояви декомпенсації функції життєво важливих органів, що потребують	Ознайомлення з історією хірургії України та організацією хірургічної допомоги. Етика та деонтологія в хірургії. Організація надання амбулаторної допомоги хворим хірургічного профілю. Особливості роботи приймального відділення хірургічного стаціонару та операційного блоку Нові технології в хірургії. Сучасні методи діагностики та лікування. Малоінвазивні методи оперативного втручання в плановій та ургентній хірургії. Показання та протипоказання до трансплантації печінки, підшлункової залози, легенів, серця. Показання та протипоказання до оперативного втручання	Зн-6, Ум-11, К-1, АВ-3, ПР-19, ПР-24 Зн-4, Зн-7, Ум-2, Ум-3, Ум-7, ПР-5-9, 11	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П Попик, доц. Т.Є Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка

	трансплантації.	на гепатобіліарній системі. Діагностична цінність лапароскопічного обстеження хворих.		
П-2 (практичне заняття 2)	Сепсис у хірургічних хворих. Синдром системної запальної відповіді. Патогенез, значення при різних захворюваннях і травмах, принципи діагностики та лікування. Правила проведення антибіотикотерапії при профілактиці і лікуванні хірургічної інфекції	Септичні стани у хірургічних хворих. Синдром системної запальної відповіді. Патогенез, значення при різних захворюваннях і травмах, принципи діагностики та лікування. Правила проведення антибіотикотерапії при профілактиці і лікуванні хірургічної інфекції.	Зн-1, Зн-4, Зн-5, Ум-1, Ум-10, Ум-12, ПР-1-3, ПР-4, ПР-6, ПР-19, ПР-20	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
П-3 (практичне заняття 3)	Критичні стани у хірургічних хворих: синдром поліорганної недостатності, гострий респіраторний дистрес синдром, синдром гострої серцево-судинної недостатності, гостра ниркова недостатність, гостра печінкова недостатність. Гостра респіраторна хвороба COVID-19. Етіологія,	Клінічна картина, методи діагностики, невідкладна допомога, лікування і профілактика невідкладних станів у хірургії.	Зн-7, Ум-3, Ум-7, АВ-2, ПР-6-9, ПР-11, ПР-16, ПР-19, ПР-25	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка

	клініка, діагностика, лікування, профілактика.			
П-4 (практичне заняття 4)	Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин. Мастит. Туберкульоз тканин та органів. Діагностика, диференційна діагностика. Методи консервативного і хірургічного лікування. СНІД в хірургічній клініці: особливості обстеження та надання хірургічної допомоги хворим. Профілактика інтраопераційного травмування та інфікування хірургів.	Етіологія, клінічна картина, диференційна діагностика і лікування фурункулів, карбункулів, атероми, гідраденіту, флегмон і абсцесів м'яких тканин. Мастит. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи консервативного та хірургічного лікування. Особливості хірургічної допомоги у хворих на СНІД. Профілактика травмування та інфікування хірургів.	Зн -1, Зн-5, Ум-2, Ум-13, ПР-1, ПР-3, ПР-7, ПР-11	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П Попик, доц. Т.Є Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
П-5 (практичне заняття 5)	Синдром гострого живота. Діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини. Локальні та розповсюджені	Діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика при гострих захворювань органів черевної порожнини Алгоритм діагностики «гострого живота». Диференційна діагностика «гострого живота» і псевдоабдомінального синдрому. Класифікація перитоніту. Клінічна картину перитоніту. Методи діагностики перитоніту.	Зн-4, Зн-5, Зн-8, Ум-1, Ум-5, Ум-8, Ум-12, ПР-1-6	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П Попик, доц. Т.Є Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка

	ні гнійно-запальні процеси органів черевної порожнини та очеревини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування.	Диференційна діагностика перитоніту. Хірургічна тактика лікування гострого перитоніту.		
П-6 (практичне заняття 6)	Механічна жовтяниця. Причини виникнення, диференційно-діагностична тактика. Функціональні і, інструментальні методи дослідження при захворюваннях печінки, позапечінкових жовчних протоків, підшлункової залози. Сучасні принципи лікування. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах, методи профілактики та лікування.	Причини виникнення, диференційно-діагностична тактика. Функціональні, інструментальні методи дослідження при захворюваннях печінки, позапечінкових жовчних протоків, підшлункової залози, сучасні принципи лікування. Печінкова недостатність при хірургічних хворобах, методи профілактики та лікування.	Зн-1, Зн-3-5, Зн-8, Ум-5, Ум-6, УМ-13, ПР-1-6, ПР-15, ПР-24	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
П-7 (практичне заняття 7)	Кровотечі з травного тракту. Причини виникнення, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика	Етіологія і патогенез шлунково-кишкових кровотеч. Клініка кровотечі. Лабораторні та ендоскопічні методи діагностики шлунково-кишкових кровотеч. Ступені важкості кровотечі. Диференційна діагностика шлунково-кишкових кровотеч.	Зн-7, Зн-8, Ум-3, Ум-5, Ум-10, ПР-3, ПР-4, ПР6-9, ПР-11	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є

		Лікувальна тактика при кровотечі: показання до вибору консервативного лікування, ендоскопічних методів гемостазу, оперативного втручання. Вибір методу оперативного втручання при виразковій кровотечі		Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
П-8 (практичне заняття 8)	Травми живота. Симптоматика а пошкодження органів черевної порожнини та заочеревинного простору, методи діагностики, лікувальна тактика	Частота і класифікація поранень і пошкоджень черевної порожнини. Клінічні прояви відкритих пошкоджень черевної порожнини. Проникаючі поранення черевної порожнини. Шок, крововтрата і перитоніт, їх значення у визначенні пошкоджень черевної порожнини. Симптоматика пошкодження органів черевної порожнини та заочеревинного простору, методи діагностики, лікувальна тактика. Діагностика проникаючих поранень і закритих пошкоджень черевної порожнини. Перша медична допомога при пораненнях черевної порожнини. Обсяг першої лікарської допомоги. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень черевної порожнини	Зн-7, Ум-1, Ум-2, Ум-8, ПР-1-3, ПР-6-9, ПР-11	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П Попик, доц. Т.Є Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
П-9 (практичне заняття 9)	Зовнішні та внутрішні грижі живота. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.	Класифікація гриж. Клінічна картина. Методи діагностики. Хірургічне лікування.	Зн-2, Зн-4, Ум-2, Ум-6, Ум-10, ПР-2-7, ПР-11, ПР-24	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П Попик, доц. Т.Є Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка

<p>П-10 (практичне заняття 10)</p>	<p>Хірургічна патологія легень та плеври. Принципи діагностики та лікування.</p>	<p>Гнійні захворювання легень і плеври. Гострі та хронічні гнійно-запальні захворювання легень (гострий абсцес і гангрена легені, хронічний абсцес легені, бронхоектатична хвороба, нагноєні кісти). Гостра і хронічна емпієма плеври. Піопневмоторакс.</p>	<p>Зн-3, Зн-5, Ум-5, Ум-9, ПР-2-5, ПР-15</p>	<p>проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка</p>
<p>П-11 (практичне заняття 11)</p>	<p>Пошкодження органів грудної порожнини. Клініка і діагностика пневмотораксу, гемотораксу і хілотораксу, лікувальна тактика. Діагностична програма при пошкодженні серця. Тріада симптомів поранення серця, клініко-діагностична та лікувально-хірургічна програма при пораненнях серця.</p>	<p>Травматичні пошкодження грудної клітки. Класифікація. Клініка і діагностика пневмотораксу, гемотораксу і хілотораксу, лікувальна тактика. Види пневмотораксу. Ступені гемотораксу. Диференційна діагностика. Перша лікарська допомога і тактика лікування. Проникаючі пошкодження органів грудної клітки. Клініко-рентгенологічна характеристика. Діагностична програма і лікувальна тактика. Пошкодження серця. Клініко-діагностична та лікувальна програма при пораненнях серця. Ранні та пізні ускладнення травми грудної клітки. Клінічні прояви і діагностика різних видів поранень і пошкоджень. Медична допомога у польових умовах і екстремальних ситуаціях.</p>	<p>Зн-7, Ум-2, Ум-10, ПР-4, ПР-6-9, ПР-11</p>	<p>проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка</p>
<p>П-12 (практичне заняття 12)</p>	<p>Хірургічна патологія серця та магістральних судин. Діагностика та диференційна</p>	<p>Клінічна картина найбільш поширених хвороб серцево-судинної системи. Показання і протипоказання до проведення найважливіших</p>	<p>Зн-3, Зн-5, Ум-5, Ум-9, ПР-2-5, ПР-15</p>	<p>проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур,</p>

	<p>діагностика. Хірургічне лікування патології коронарних артерій та клапанів серця. Синдром дуги аорти. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика.</p>	<p>інструментальних досліджень при діагностиці захворювань серцево-судинної системи Знання діагностичних можливостей і обмежень найважливіших методів Інструментальної діагностики. Принципи лікування найбільш поширених захворювань серцево-судинної системи. Етіологія, патогенез та фактори ризику синдрому дуги аорти. Принципи диференційної діагностики синдрому дуги аорти з іншими артеріями. Основні клінічні форми синдрому дуги аорти. Клініка, сучасні методи діагностики, диференційна діагностика при синдромі дуги аорти. Принципові підходи до вибору методу лікування синдрому дуги аорти. Сучасні підходи до хірургічного лікування синдрому дуги аорти.</p>	<p>проф. М.П Попик, доц. Т.Є Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка</p>
--	--	---	---

<p>П-13 (практичне заняття 13)</p>	<p>Синдром ішемії кінцівок. Захворювання, що викликають. Консервативне та хірургічне лікування оклюзійних захворювань артерій кінцівок. Проблеми артерійних тромбозів та емболій. Причини виникнення, шляхи запобігання, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика. Сучасні можливості консервативного лікування. Показання до хірургічного лікування і його основні методи.</p>	<p>Класифікація гострої ішемії кінцівок. Клінічні стадії перебігу. Діагностична програма. Диференціальна діагностика. Лікувальна тактика. Методи хірургічного лікування. Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз та ендартеріт. Класифікація хронічної ішемії. Сучасна інструментальна діагностична об'єктивізація і лікування патології судин. Причини і види тромбозів і емболій. Діагностична програма. Диференціальна діагностика. Лікувальна тактика.</p>	<p>Зн-3, Зн-6, Ум-1, Ум-10, ПР-1, ПР-2, ПР-4-6, ПР-12, ПР-15</p>	<p>проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка</p>
<p>П-14 (практичне заняття 14)</p>	<p>Захворювання вен. Синдром верхньої порожнистої вени. Синдром нижньої порожнистої вени. Причини, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика. Діагностична і лікувальна</p>	<p>Фактори ризику, етіологічні та патогенетичні чинники захворювань вен. Патолофізіологія та класифікація захворювань вен. Симптоми та ознаки хронічних і гострих захворювань вен. Методи обстеження хворих з захворюваннями вен. Основні принципи ультразвукового ангіосканування вен. Напрямки консервативного та</p>	<p>Зн-3, Зн-6, Ум-1, Ум-10, ПР-1, ПР-2, ПР-4-6, ПР-12, ПР-15</p>	<p>проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка</p>

	тактика при гострих тромбозах магістральних вен. Тромбоемболія легеневої артерії. Клініка, діагностика, лікування, засоби профілактики.	оперативного лікування захворювань вен. Сучасні малоінвазійні методи операційних втручань при захворюваннях вен.		
П-15 (практичне заняття 15)	Диференційна діагностика та лікування захворювань щитоподібної, прищитоподібних та надниркових залоз.	Етіологія, клінічна картина, діагностика, особливості лікування захворювань щитоподібної та прищитоподібних залоз. Причини, діагностика і лікування артеріальної гіпертензії. Клініка, діагностика, лікування пухлин наднирників і вазоренальної гіпертензії.	Зн-1-3, Ум-1, Ум13, ПР-1-5, ПР-15	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
СРС-1 (самостійна робота 1)	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навиків.	Підготовка до практичних занять, ознайомлення із основними виявами хірургічних хвороб, сучасними методами діагностики і лікування. Перегляд наукових матеріалів.	К-1, К-2, АВ-3, ПР-16, ПР-19-25	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
СРС-2 (самостійна робота 2)	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: 1. Диференційна діагностика при	Ознаки кровотечі з верхніх та нижніх відділів ШКТ, методи їх діагностики та лікування. Ендоскопічні і променеві методи діагностики захворювань травного тракту, їх діагностичні і лікувальні можливості. Діагностика і лікування перикардиту.	Зн-1-8, Ум-1, Ум-3-5, Ум-7, Ум-8, К-2, АВ-1, ПР-1-12, ПР-15-18, ПР-21	проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є.

	<p>шлунково-кишковій кровотечі;</p> <p>2. Функціональні і, інструментальні методи дослідження при захворюваннях шлунка, тонкої та товстої кишки;</p> <p>3. Ексудативний і констриктивний перикардит;</p> <p>4. Трофічні виразки. Визначення поняття. Етіологія, особливості перебігу. Лікування.</p> <p>5. Хірургічні ускладнення у хворих з інфекційною патологією. Диференційна діагностика між гострими хірургічними та інфекційними захворюваннями;</p> <p>6. Диференційна діагностика та лікування захворювань середостіння;</p> <p>7. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика та лікування флегмони</p>	<p>Диференційна тактика при трофічних виразках.</p> <p>Клінічна картина, діагностика і лікування хірургічних ускладнень у хворих з інфекційною патологією, диференційна діагностика хірургічних та інфекційних захворювань. Діагностика та лікування хвороб органів середостіння.</p> <p>Сучасна тактика при флегмонах шийї..</p> <p>Показання і сучасні схеми антикоагулянтної та тромболітичної терапії.</p> <p>Етіологія, диференційна діагностика, профілактика та лікування гострої виразки травного каналу.</p> <p>Синдрому болю в кінцівках при судинних захворюваннях, ураженні нервової системи та патології опорно-рухового апарату. Методи діагностики і лікування.</p>	<p>Баб'як, доц. Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка</p>
--	--	--	---

	<p>шиї, пахвинної ділянки, субпекторальної флегмони;</p> <p>8. Антикоагулянтна та тромболітична терапія при гострому тромбозі. Профілактична антикоагулянтна терапія;</p> <p>9. Диференційна діагностика, профілактика та лікування гострої виразки травного каналу;</p> <p>10. Оцінка синдрому болю в кінцівках при проведенні діагностики та диференційної діагностики судинних захворювань, уражень нервової системи та патології опорно-рухового апарату.</p>			
<p>СРС-3 (самостійна робота 3)</p>	<p>Індивідуальна самостійна робота студентів:</p> <p>1. Огляд наукової літератури за вибором; 2. Робота в студентському у науковому гуртку;</p>	<p>Ознайомлення із науковими досягненнями і новітніми технологіями у хірургії. Покращення навичок розпізнавання захворювань і спілкування з пацієнтами і колегами. Участь у науковій роботі кафедри.</p>	<p>К-1, К-2, АВ-1-3, ПР-16-25</p>	<p>проф. О.В. Лукавецький проф. Н. І. Бойко, проф. С. М. Чуклін, проф. Ю.І. Мазур, проф. М.П. Попик, доц. Т.Є. Баб'як, доц.</p>

	3. Участь у конкурсах та олімпіадах з хірургії; 4. Участь у написанні наукової статті чи доповіді; 5. Курація хворих		Т.М. Іванків, доц. Я.Р. Дутка
--	--	--	-------------------------------------

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

Форми контролю і система оцінювання здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів, затвердженої МОЗ України (2005). Оцінка з дисципліни визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним окремих розділів відповідно до Положення про рейтингову систему оцінки навчальної діяльності студентів ВМ(Ф)НЗ України.

При проведенні усіх видів контролю застосовують об'єктивні методи оцінки рівня володіння практичними навичками та теоретичними знаннями – тестовий контроль теоретичних знань, індивідуальний контроль дій студента і результатів його дій, ускладнені ситуаційні завдання.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів планується застосування стандартизованих методів контролю: тестування, структурованих письмових робіт, структурованого за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Оцінювання поточної навчальної діяльності: Вага кожної теми в межах одного розділу є однаковою. Система оцінки поточної навчальної діяльності студентів викладена у робочій навчальній програмі з дисципліни. При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною традиційною шкалою: “5” (відмінно), “4” (добре), “3” (задовільно), “2” (незадовільно).

Оцінку “5” (відмінно)– виставляють студенту, який глибоко і надійно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно та методично його викладає, у відповіді якого тісно пов'язані теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє ознайомлення з монографічною літературою, правильно обгрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

Оцінку “4” (добре) – виставляють студенту, який твердо знає програмний матеріал, грамотно та за суттю викладає його, який не допускає істотних похибок у відповідях на запитання та при виконанні необхідних практичних навичок.

Оцінку “3” (задовільно) – виставляють студенту, який має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає істотні похибки, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності викладення матеріалу, зазнає труднощів у виконанні практичних робіт або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

Оцінку “2” (незадовільно) – виставляють студенту, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено виконує практичні роботи, не вирішує завдання II-III рівня контролю знань.

Підсумковий контроль		
Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру/ екзамен – 60%/40% за 200-бальною шкалою	
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні (лабораторні, семінарські) заняття і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність	
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-ри бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	<i>Максимальна кількість балів - 200.</i> <i>Мінімальна кількість балів- 120</i>
<p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену (диференційованого заліку) становить 120 балів.</p> <p>Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену (диференційованого заліку) становить 72 бали.</p> <p>Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:</p> $x = \frac{CA \times 120}{5}$		

**Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою
Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
для дисциплін, що завершуються заліком.**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141		
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139	Менше 3	Недостатньо
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Критерії оцінювання об’єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту
Оцінювання знань студентів на станціях № 4 (вирішення клінічного ситуаційного завдання) і № 5 (виконання практичних навиків) відбувається згідно з контрольними листами, де передбачено такі категорії:
-виконано 0,1-0,2 бала,
-частково виконано 0,1-0,05 бала,
-не виконано 0 балів.
Максимально за відповідь на станції студент може отримати 1 бал. Бали за станції додаються та конвертуються в оцінку.

9. Політика курсу

Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Джерела підготовки: джерельна база може надаватись викладачем виключно в освітніх цілях без права передачі її третім особам. Студенти заохочуються до використання і іншої літератури, якої не передбачено у списку рекомендованої.

10. Література

Обов'язкова

1. Хірургічні хвороби: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Я.С. Березницький, О.А. Вільцанюк, М.Д. Желіба та ін.; за ред. П.Д. Фоміна, Я.С. Березницького. — 2-е вид., випр. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017
2. Хірургія: у двох томах. / за ред. Кондратенко П.Г., Русин В.І. // Вінниця: Видавництво «Нова Книга» 2019.
3. Лекції з госпітальної хірургії в 3-ох томах. За редакцією професора В.Г. Мішалова. «Наукова думка», Київ, 2003.
4. Хірургічна гастроентерологія. За редакцією академіка НАМН України М.П. Павловського. «Кварт», Львів, 2010, - 432с.
5. Стандарти організації та професійно-орієнтовані протоколи надання медичної допомоги хворим з невідкладною хірургічною патологією органів живота / за ред. Я.С.Березницького, П.Д. Фоміна. – К.: Доктор-Медіа, 2010. – 470 с.

Додаткова

1. Шаповал С. Гнійно-септична хірургія. Навчальний посібник. «Медицина», 2019
2. Ендоскопічна хірургія. Навчальний посібник. за ред. В.М. Запорожана, В.В. Грубніка. «Медицина», 2019
3. Неотложная хирургия органов брюшной полости / под ред. П.Г. Кондратенко, В.И. Русина. – Д.: Заславский, 2013. – 720 с.

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

1. Методичні рекомендації.
2. Комплекти завдань для тестового контролю знань.
3. Тестові завдання, методичні рекомендації та вибрані матеріали лекцій. на платформі для дистанційного навчання Misa.
4. Тренінг-клас кафедри.
5. Мультимедійні презентації, відеофільми.

Оснащення тренінг-класу кафедри хірургії № 1

№ з.п.	Назва	Кількість
1.	Манекен для серцево-легеневої реанімації	1
2.	Дихальний мішок Амбу	1
3.	Повітроводи	2
4.	Муляж для промивання шлунка	1
5.	Зонд для промивання шлунка	1
6.	Муляж для катетеризації сечового міхура	1
7.	Сечові катетери: - металевий - катетер Фолея	1 3
8.	Муляж верхньої кінцівки для пункції вен	1
9.	Муляж рани кінцівки	1
10.	Муляж кисті з опіками різних ступенів	1

11.	Муляж патології грудної залози	5
12.	Драбинчаста шина для іммобілізації	3
13.	Засоби для металоостеосинтезу	3
14.	Голка з перехідником для пункції плевральної порожнини	1
15.	Набір для визначення груп крові	1
16.	Негатоскоп	1
12. Додаткова інформація		
<p><i>Відповідальний за освітній процес на кафедрі хірургії №1 – доцент Баб'як Тарас Євгенович.</i> <i>Відповідальний за науковий гурток кафедри хірургії №1 – асистент Вацеба Роман Євгенович.</i> <i>Місце проведення занять – кафедра хірургії №1, м. Львів, вул. Некрасова, 4.</i> <i>посилання на веб-сторінку кафедри https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-hirurgiyi-1/</i></p>		

Укладачі силабуса
професор, доктор медичних наук М.П. Попик

доцент, кандидат медичних наук Т.Є. Баб'як

Завідувач кафедри хірургії № 1
професор, доктор медичних наук О.В. Лукавецький